

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 10 września 2019 r.

ZP-NKWR.431.4.9.2019.MM

Pan
Jerzy Król
Burmistrz Miasta i Gminy Szczytna

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 10 i 11 czerwca 2019 roku na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.), zwanej w dalszej części niniejszego wystąpienia „ustawą”, kontrolerzy Małgorzata Mazur – inspektor wojewódzki, przewodnicząca zespołu i Piotr Szafarowicz – główny specjalista z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, przeprowadzili kontrolę kompleksową Urzędu Miasta i Gminy w Szczytnej w zakresie realizacji zadań gminy wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 13 grudnia 2018 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2019 roku.

W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 czerwca 2018 roku do dnia 10 czerwca 2019 roku funkcję Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (zwanego dalej „Zespołem” lub „ZI”), pełniła Pani Anna Próchniak, a następnie – w związku z upływem kadencji na stanowisku Przewodniczącego ZI – Pani Anna Szpikowska. Obsługę organizacyjno – techniczną Zespołu zapewniał Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczytnej (zwany w dalszej części wystąpienia „Ośrodkiem”), natomiast osobą odpowiedzialną za wykonywanie zadań z zakresu przedmiotowej kontroli był Burmistrz Szczytnej.

W zakresie realizacji zadań gminy wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowościami, której przyczyną było niewłaściwe stosowanie przepisów prawa, co mogło skutkować zmniejszeniem efektywności działań podejmowanych przez Gminę Szczytna w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Uzasadnieniem oceny jest ustalony w czasie kontroli stan faktyczny i prawny oraz protokół kontroli podpisany przez Pana w dniu 19 sierpnia 2019 roku. Do protokołu nie wniesiono zastrzeżeń.

Przeprowadzone przez organ kontrolny działania oraz zgromadzona w aktach kontroli dokumentacja potwierdziły, że obowiązki gminy wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zostały zrealizowane w zakresie podjęcia przez Radę Miejską w Szczytnej uchwały nr XXXVII/232/14 z dnia 25 września 2014 roku w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych 2014 – 2020 w Gminie Szczytna”. Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy, do zadań własnych gminy należy w szczególności opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie (w dalszej części wystąpienia zwanego „Programem”). Na dzień kontroli Gmina Szczytna nie posiadała Programu w rozumieniu powyższego artykułu, co stanowi nieprawidłowość. Posiadała jednak, przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Szczytnej nr XXI/126/16 z dnia 29 grudnia 2016 r. „Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Przeciwdziałania Narkomanii Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2020”. W dokumencie tym określono cele i zadania wspólne dla trzech obszarów, tj. problemu alkoholowego, narkomanii i przemocy, co realizowanie przez gminę zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie potwierdza w sposób cząstkowy i niewyczerpujący. Powyższy Program nie uwzględniał również harmonogramów realizacji poszczególnych zadań wraz ze wskazaniem terminów ich wykonania – realizację większości z nich przewidziano na okres trwania Programu, tj. lata 2017 – 2020. Ponadto, określone w Programie zadania, nie były spójne z tymi, które zawarto w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, nie ustalono też wskaźników realizacji poszczególnych zadań.

W okresie objętym kontrolą w Gminie Szczytna obowiązywała uchwała Rady Miejskiej w Szczytnej nr V/26/11 z dnia 24 lutego 2011 roku w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania. W związku z uchyleniem § 4 pkt 2

powyższej uchwały przez Wojewodę Dolnośląskiego, Rada Miejska w Szczytej przyjęła uchwałę zmieniającą nr VII/38/11 z dnia 26 maja 2011 roku.

Zarządzeniem nr 80/2015 Burmistrza Szczytnej z dnia 21 lipca 2015 roku w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie wskazano skład osobowy Zespołu. Powołano do niego, na podstawie uprzednio zawartych porozumień o współpracy, przedstawicieli jednostek wskazanych w art. 9a ust. 3 pkt 1 – 4 i pkt 6 oraz ust. 4 ustawy z wyjątkiem przedstawiciela ochrony zdrowia, co stanowi nieprawidłowość.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego złożyli oświadczenia o zachowaniu poufności danych i informacji uzyskiwanych w trakcie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, o których mowa w art. 9c ust. 3 ustawy.

Zgodnie z art. 9a ust. 7 ustawy posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego odbywały się nie rzadziej niż raz na trzy miesiące. Na podstawie przedłożonych protokołów stwierdzono, że Zespół realizował i dokumentował zadania, o których mowa w art. 9b ust. 1 i ust. 2 ustawy. W oparciu o dołączone listy obecności ustalono, iż w okresie objętym kontrolą, członkowie Zespołu nieregularnie uczestniczyli w jego posiedzeniach, co jest niezgodne z art. 9a ust. 13 ustawy.

W zakresie realizacji procedury „Niebieskie Karty”, o której mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245) zwanego dalej „rozporządzeniem” stwierdzono, że w jednostkowej sytuacji formularz „Niebieska Karta – C” wypełniono w obecności osoby, co do której istniało podejrzenie, że była dotknięta przemocą w rodzinie, jednak poza posiedzeniem Zespołu Interdyscyplinarnego, co w myśl § 8 pkt 2 stanowi nieprawidłowość. Na odnotowanie zasługuje również fakt, iż w rodzinach dotkniętych przemocą domową, w których przebywały osoby małoletnie, nie kierowano wniosków do sądu o wgląd w sytuację rodziny (w jednym przypadku osobie małoletniej zaproponowano wsparcie psychologa szkolnego). Mając na uwadze bezpieczeństwo dzieci, jako „dobrą praktykę” rekomenduje się występowanie z wnioskiem o wgląd w sytuację rodziny każdorazowo, kiedy przebywają w niej osoby małoletnie.

Na podstawie oświadczenia złożonego do akt kontroli przez Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczytej stwierdzono, że w gminie realizowano zadania wynikające z art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy. Osoby dotknięte przemocą domową mogły korzystać z nieodpłatnego poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie świadczonego w punkcie konsultacyjnym Gminnego Centrum Profilaktyki Terapii Uzależnień i Interwencji

Kryzysowej „ARKA” przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Szczytnej. Konsultacji udzielali pracownicy socjalni, asystent rodziny, psycholog, specjalista terapii uzależnień, a także członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego. W sytuacjach kryzysowych osoby doświadczające przemocy w rodzinie mogły zasięgnąć porady prawnej w Urzędzie Miasta i Gminy w Szczytnej. Również w szkołach na terenie gminy istniała możliwość skorzystania z pomocy psychologiczno – pedagogicznej. Ponadto, na terenie gminy zajmowano się rozpowszechnianiem materiałów informacyjno – edukacyjnych o tematyce przeciwdziałania przemocy w rodzinie m.in. w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczytnej, Bibliotece Publicznej, Urzędzie Miasta i Gminy Szczytna oraz szkołach. Informacje dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego i instytucji z województwa dolnośląskiego świadczących pomoc w sytuacji przemocy zamieszczano w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Szczytna oraz na stronie internetowej gminy.

Działania edukacyjne w rodzinach zagrożonych przemocą domową skierowane były przede wszystkim do dzieci i młodzieży szkolnej oraz seniorów z Gminy Szczytna. W ramach działań profilaktyczno – edukacyjnych realizowano zajęcia sportowe, plastyczne (m.in. konkurs plastyczny pt. „Stop przemocy”) i taneczno – ruchowe. W gminnych szkołach przeprowadzono warsztaty „Agresja i przemoc rówieśnicza. Panuję nad emocjami” oraz „Bezpieczeństwo w Internecie. Odpowiedzialne korzystanie z mediów społecznych”. Ponadto, realizowano programy edukacyjno – profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania narkomanii prowadzone przez certyfikowanego specjalistę z zakresu narkomanii. W 2019 r. zorganizowano warsztaty profilaktyczne „Bezpieczne i odpowiedzialne korzystanie z zasobów dostępnych w sieci oraz zjawisko hejtu”, w których udział wzięli uczniowie wraz z rodzicami oraz nauczyciele. W świetlicy o charakterze socjoterapeutycznym „BENIAMIN” odbywały się też zajęcia profilaktyczno – opiekuńcze organizowane dla uczniów z rodzin zagrożonych przemocą domową. Wzmacnianie opiekuńczych i wychowawczych metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową polegało na udziale rodziców w warsztatach pn. „Nie odrzucamy dziecka – troszczymy się o nie. Jak mówić, aby dzieci nas słuchały” prowadzonych przez psychologa w Zespole Szkół Społecznych w Chocieszowie.

W odniesieniu do realizacji zadania, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy, prowadzone postępowanie wykazało, iż w okresie objętym kontrolą gmina nie zapewniała schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie. Nie posiadała na swoim terenie ośrodka wsparcia, ani nie zawarła porozumienia w tym zakresie z innymi podmiotami.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczytnej współpracuje ze Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Wałbrzychu przy ul. Ogrodowej 2A. Z oświadczenia Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczytnej wynika, iż w okresie objętym kontrolą nie było potrzeby udzielenia schronienia żadnej z rodzin. Jeżeli, w wyniku zaistnienia przemocy domowej, zachodzi potrzeba natychmiastowego umieszczenia rodziny poza miejscem zamieszkania, pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczytnej podejmują działania na rzecz zapewnienia środków przeznaczonych na transport osób do ww. ośrodka wsparcia w postaci specjalnego zasiłku celowego lub zasiłku celowego na pokrycie kosztów transportu, a także podejmują starania na rzecz przyznania rodzinie mieszkania komunalnego. Ponadto, Gmina Szczytna w roku 2019 rozpoczęła tworzenie mieszkań chronionych, w których zaplanowano miejsca także dla osób, które doświadczyły przemocy domowej. Aby w pełni realizować ustawowe zadanie wynikające z art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy, Gmina Szczytna powinna dołożyć wszelkich starań, aby formalnie uregulować zasady postępowania w sytuacji wystąpienia potrzeby zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia poprzez opracowanie stosownych procedur postępowania. Tego rodzaju działania powinny również znaleźć odzwierciedlenie w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej Urzędu Miasta i Gminy w Szczytnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- 1) Nie opracowano i nie realizowano gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.).
- 2) Do Zespołu Interdyscyplinarnego nie powołano przedstawiciela ochrony zdrowia.
- 3) Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego uczestniczyli w jego posiedzeniach nieregularnie.
- 4) Formularz „Niebieska Karta – C” wypełniono w obecności osoby, co do której istniało podejrzenie, że była dotknięta przemocą w rodzinie, jednak poza posiedzeniem Zespołu Interdyscyplinarnego bez uzasadnienia.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości, wydaje się zalecenia pokontrolne:

- 1) Opracować i realizować gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Podstawa prawna: art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.).

Termin realizacji: do 31 grudnia 2019 r.

- 2) Powołać do Zespołu Interdyscyplinarnego przedstawiciela ochrony zdrowia.

Podstawa prawna: art. 9a ust. 3 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.).

Termin realizacji: do 31 grudnia 2019 r.

- 3) Zobowiązać wszystkich członków Zespołu Interdyscyplinarnego do regularnego uczestnictwa w posiedzeniach.

Podstawa prawna: art. 9a ust. 13 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.).

Termin realizacji: niezwłocznie.

- 4) Wypełniać formularz „Niebieska Karta – C” w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie i na posiedzeniu Zespołu Interdyscyplinarnego.

Podstawa prawna: § 8 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245).

Termin realizacji: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Wojewody Dolnośląskiego. Wojewoda ustosunkuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia. W terminie do dnia **10 stycznia 2020 roku** kierownik jednostki podlegającej kontroli winien powiadomić Wojewodę Dolnośląskiego o sposobie realizacji zalecenia, uwag i wniosków przedstawionych w niniejszym wystąpieniu.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
(kierownik jednostki kontrolującej)
Zarówno i Polityki Społecznej